

Kadare "Nëpunësi i pallatit të ëndrrave"

Fjalët e Vezirit u bënë prapë të mjegullta, plot boshësi midis. Po të them vetëm se një bashëndërr është e aftë të parandjellë ndryshime të rëndësishme në jetën e shtetit. Siç thashë, ne Qyprillinjtë kemi pasur të bëjmë shpesh me bashëndrrat. Fjalët e Vezirit dilnin si me vërshëllimë nga buzët e shtrënguara të tij. Ato na kanë goditur shpesh... Mark-Alemit iu kujtuan netët e pëshpërimitave e të ankthit në shtëpinë e tij të madhe. Në përfytyrimin e tij kryeëndrrat ishin shndërruar tani në ca nepërka që kafshonin. Ai e ndiente që e folura e Vezirit sa vinte e bëhej më e turbullt. Diçka zbulohet herë-herë midis shqetësimit të tij, por ai ngutej ta mbulonte prapë. Më parë duhej të kishe hyrë ti në Tabir Saraj, tha ai, por ndoshta edhe tani s'është vonë... Biseda sa vinte e bëhej më e zymtë, gjithë ndërprerje e mëdyshje. Mark-Alemi nuk e kuptonte se ç'kërkohej prej tij. Ndihej se Veziri s'donte të hapej gjer në fund. O Zot, ka të drejtë, mendonte Mark-Alemi, është një burrë shteti, kurse unë një nëpunës i kurrfartë. Po i linte të kuptonte, po ia thoshte thuasë hapur se Mark-Alemi s'kishte shkuar rastësisht atje. Ai duhet të bënte përpara, të arrinte të kuptonte gjithë zhdërvjelljen e mekanizmit dhe, kryesorja, të hapte sytë kur të vinte çasti... Po për çfarë? Cili çast? Deshi të pyeste Mark-Alemi, por nuk guxoi.

Është kohë acarimi, kishte vazhduar Veziri. Bashëndrra mund të godasë sërish. Tani Veziri ai thoshte shkoqur që të hapte sytë. Ti duhet të kishe hyrë më parë atje. Po nejse, ky është gabimi im. Ndoshta edhe tani s'është vonë...

Çështja është se cila botë e sundon tjetrën, kishte vazhduar Veziri pas një heshtjeje të gjatë... Disa mendojnë se bota e anktheve, e ëndrrave, me një fjalë bota juaj është ajo që drejton këtë botën tjetër *këndeje*. Kurse unë mendoj se gjithçka e drejton kjo bota e këndejeve. Edhe ëndrrat, edhe ankthet, në fund të fundit është ajo që i zgjedh, për t'i ngjitur në sipërfaqe, si ajo vedra që nxjerr ujë nga pusi i thellë. Është ajo që zgjedh në atë humnerë atë që i... duhet.

Flitet se kryeëndrra ndonjëherë është e rreme, tha ai me zë të ulët. Të ka shkuar ndonjëherë ndër mend një gjë e tillë?

Mark-Alemi ishte bërë akull nga tmërri. Kryeëndrra e rreme?!... Pra flitej se disa nga kryeëndrrat ishin të rrejshme dhe sajoheshin në Tabir Saraj nga bashëndërrorët, sipas interesave të grupeve të fuqishme shemra në pushtet ose pas gjendjes shpirtërore të sovranit.